

3.

**Nieuw-
Lekkerland
13 mei 1940**

FOKKER G-1

Berging juni 2001

Start : 13 mei 1940
Neergestort : 13 mei 1940 05.40 uur
Vliegtuig : Fokker
Type : G-1
Registratie : nr. 315
Luchtvaartafdeling : 1° Luchtvaartregiment, 3° Jachtvliegtuigafdeling (JaVa)
Code :
Basis : Waalhaven
Neergestort : nabij Nieuw-Lekkerland/prov. Z-Holland
Oorzaak : neergeschoten door Duitse ME 109, piloot Karl Ebbinghausen

Bemanning : 2^e Lt. P.C. Schouten - omgekomen
Sgt. H.P. Lindner – omgekomen

Doel : escorte Fokker T-V bombardementsmissie Moerdijkbrug/
Rotterdam

Resten Fokker G-1 in Nieuw-Lekkerland geborgen (uit Contrails juni 2001)

Enige tijd geleden werd de Stichting Crash verzocht om assistentie te verlenen bij de zoektocht naar een wel heel bijzonder vliegtuig. De Stichting Fokker G-1 had een crashlocatie van een G-1 gelokaliseerd en verzocht Crash een onderzoek aldaar te verrichten. Op zaterdag 2 juni 2001 toog een acht man sterk team richting Nieuw-Lekkerland.

De locatie werd snel gevonden en het weiland werd minutieus onderzocht op resten van dit hoogstandje van techniek uit de jaren dertig. Een ooggetuige wist de locatie aan te wijzen en met hulp van de eigenaar werd het land onderzocht. Al snel werden de eerste delen aangetroffen welke onomstotelijk bewezen dat er hier een vliegtuig was neergestort. Het eerste deel dat werd aangetroffen was een constructiedeel. Een stukje aluminium profiel met een stalen bevestigingsplaatje. Al snel daarna werden meerdere delen gevonden, zoals patroonhulzen, resten aluminium, metalen pakking, tandwiel, mechanisme en bedrading. Dit alles op een diepte van nog geen tien centimeter onder het maaiveld. Ondanks het zeer slechte weer van die dag, alleen maar regen, wist het onderzoeksteam enige interessante delen op te graven.

Het meest interessante was wel de vondst van een sluitstuk van een van de boordwapens. Bovenop was een mooie ouderwetse letter te lezen, de W, met daarboven een koninklijk kroontje. Van de Fokker fabrieken wellicht. Aan de zijkant staat het nummer 517 te lezen.

De eigenaar van het land was op het slechte weer voorbereid en had een vrachtauto nabij geplaatst alwaar de groep zich te goed kon doen aan koffie, fris en koek. Tegen een uur of vier werd het onderzoek afgerond en toog men weer richting het noorden, richting Lisserbroek.

Historisch kader

Meer dan zestig jaar daarvoor op de vierde oorlogsdag van mei 1940 kregen de bemanningen van een tweemotorige Fokker T-V bommenwerper (de nog enig overgeblevene) en twee Fokker G-1's de opdracht om vanuit Schiphol een missie uit te voeren naar de Moerdijkbruggen om de verkeersbrug te bombarderen. Hiertoe werden de al aanwezige normale bommen in de Fokker T-V vervangen door extra krachtige mijnbommen van ieder 300 kg, geschikt om pijlers van bruggen te vernielen. De beide bruggen waren door Duitse valschermjagers bezet en moesten de weg vrijmaken voor de opmars van de Duitse grondtroepen naar het hart van Holland (Den Haag en Rotterdam). De T-V werd beschermd door twee G-1's. De T-V nr. 856 had een bemanning van 5 personen en stond onder commando van tweede Lt-vlieger waarnemer B. Swagerman (23 jaar); de Fokker G-1 nr. 315 had 2 bemanningsleden: tweede Lt-vlieger P.C. Schouten (23 jaar) en staartschutter Sgt. H.P. Lindner (25 jaar). De andere G-1 (nr. 308) stond onder commando van tweede Lt-vlieger Jhr. Sandberg (35 jaar).

Om 05.19 uur in de vroege morgen van de vierde oorlogsdag vertrok de formatie van Schiphol naar het doel: de Moerdijkbruggen. De formatie vloog vrij laag, bij Dordrecht stegen de 3 toestellen naar 1000 m. Boven de bruggen aangekomen werd de formatie direct hevig aangevallen door 8 Duitse Messerschmitt Bf 109 jagers van 5./JG26; een hels luchtgevecht brak los.

De Fokker T-V liet de eerste mijnbom vallen, maar die ontplofte op ca. 50 m afstand van de brug in het water zonder schade aan te richten. Aan het einde van de brug maakte de formatie een scherpe draai naar links en vloog vanuit het zuiden weer evenwijdig, iets oostelijk, van de verkeersbrug naar het noorden. Hierbij werd de tweede mijnbom afgeworpen en kwam tegen de, waarschijnlijk, derde brugpijler (gezien vanaf Willemsdorp) terecht, maar ontplofte helaas niet. Hierna vloog de formatie weer terug in de richting Schiphol.

De formatie werd nog steeds aanhoudend aangevallen door de Duitse jagers. Boven Ridderkerk werd uiteindelijk de T-V neergeschoten en stortte neer in de grienen van de Gorzen ('Het Nieuwe Veer') in Ridderkerk, aan de rivier de Noord. De gehele vijfkoppige bemanning kwam daarbij om het leven. Ook één begeleidende Fokker G-1, met piloot Schoute, werd even later getroffen. Sgtschutter Hans Lindner werd zwaargewond aan één van zijn benen, sprong (met parachute) uit het toestel en kwam neer tegen de oever van een wetering, waar hij een kwartier later door een toegesnelde burger werd gevonden. Zijn haar brandde nog, maar de dappere schutter bleek inmiddels te zijn overleden. Het toestel met de dodelijk getroffen vlieger Schoute crashte in de West-Alblasserwaard, ten zuiden van Nieuw-Lekkerland in de polder Nieuw-Lekkerland, even ten zuiden van de Oude Wetering en op ca. 50 m afstand vanaf de plek waar Sgt. Lindner neerkwam.

Vanuit de G-1 308 zag vlieger Sandberg binnen korte tijd twee toestellen brandend naar beneden storten, hij is 'voor de overmacht geweken' en landde om zes uur veilig op Schiphol. Jhr. Sandberg is hierna nog aantal keren in actie geweest o.a. om Fokker C-V verkenningbommenwerpers te escorteren, maar tegenover honderden Duitse toestellen was geen kruid gewassen.

Hauptmann Karl Ebbinghausen van de vijfde Staffel van het Jagdgeschwader 26 verklaarde in zijn gevechtsrapport dat hij de T-V en de G-1 respectievelijk om 05.38 en 05.40 uur had neergeschoten. Kortgeleden is bekend geworden dat de Me-109 van Ebbinghausen nog bestaat en in Engeland is gerestaureerd!

Identificeren

Hans Lindner's vader kwam een dag later naar Nieuw-Lekkerland om zijn zoon te identificeren. Met wat persoonlijke spullen van zijn zoon, die enig kind was, keerde de diepbedroefde man naar Amsterdam terug. Schoute en Lindner werden aanvankelijk begraven in Nieuw-Lekkerland; Hans Lindner werd op 7 juni 1940 herbegraven op het RK-kerkhof 'Buitenveldert' in zijn woonplaats Amsterdam. Het stoffelijk overschot van Paul Schoute kreeg op 20 juni 1940 een definitieve rustplaats op de Algemene Begraafplaats Moscowa in Arnhem. Beide mannen is later postuum het Vliegerkruis verleend.

Het verhaal van het bombardement op de Moerdijkbruggen is een ooggetuige verslag van dhr. Van de Weegen en is in 1999 door Jan Brugman van de Stichting Fokker G-1 opgetekend tijdens een bezoek aan hem. Hij was toentertijd gelegerd in een bunker, onder bevel van Kapt. Populier, aan de noordelijke kant van de verkeersbrug en heeft alles goed kunnen waarnemen. Dit artikel kwam grotendeels tot stand met hulp van Jan Brugman van de Stichting Fokker G-1, waarvoor onze hartelijke dank. Het onderzoek naar de G1 was nog in volle gang kreeg een vervolg.

Vervolg onderzoek G-1 Nieuw-Lekkerland

Nadat wij op 2 juni 2001 onder erbarmelijke slechte weersomstandigheden het eerste deel van ons onderzoek naar de Fokker G-1 crash van 13 mei 1940 waren begonnen, werd het tweede en meer uitgebreide onderzoek op 18 augustus uitgevoerd.

Dit keer was het weer ons bijzonder gunstig gezind. Hoewel wij 's morgens bij vertrek een regenbui op onze pet kregen klaarde de lucht richting Nieuw Lekkerland zienderogen op. Even na 10:00 uur ontmoetten wij onze medeonderzoekers van de stichting Fokker G-1 o.l.v. Cor Oostveen en Jan Brugman. De zeer hartelijke gastheer en -vrouw en landeigenaren Jannie en Jaap Boer waren natuurlijk weer aanwezig. Na een kennismaking met vele bekende en onbekende gezichten gingen wij na een kop koffie onder het oog van enkele getuigen van de crash, aan de slag. Een groep van circa 25 enthousiaste luchtvaartarcheologen met diverse specialismen gingen minutieus aan het werk op de plaats waar wij twee maanden eerder noodgedwongen moesten stoppen.

Terwijl de lucht boven ons langzaam blauw werd en de temperatuur opliep kwamen meer en meer vondsten aan de oppervlakte. Het waren helaas geen grote delen. Ieder deel werd aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen. In de weken voorafgaande aan het onderzoek was landeigenaar Jaap Boer met een nieuw aangeschafte detector de locatie opgegaan. Hij heeft daar menig deeltje gevonden,

alvorens wij ter plekke waren. Hij vond o.a. delen van een radio, accupolen, munitiehulzen en een inspectieluikje. Voor ons was dit laatste deel onmiddellijk herkenbaar omdat wij dit bij de onderzoeken van de T-V en de DXXI ook hebben aangetroffen; een leuke bevestiging van het Fokkerontwerp.

Behoorlijke klap

Tegen het middaguur verzamelden wij ons voor een korte pauze en bekeken wij de wrakdeeltjes; de zon scheen aardig op ons hoofd. De meegekomen "echtgenoten" dan ook genoten met een ware picknick van het weer, waarbij het matig waaiende oostenwindje zeer welkom was. De eerste constatering was dat geen grote delen werden aangetroffen of in de grond zouden zitten aangezien de detectie hier geen aanwijzing voor gaf. De crash van de G-1 is een behoorlijke klap geweest, want kleine delen werden op wel meer dan 30 tot 40 meter van de plek gevonden.

De speurtocht naar delen en sporen in de "verdachte" slootkanten en natuurlijk de sloot zelf leverde niets op. Hierop werd besloten met behulp van een polyester bootje de sloot op een afstand van 40 meter met de detector af te zoeken. Ook hier kwam niet "de grote ontdekking" waar wij op hoopten. Uiteindelijk besloten wij de sloten van de aangrenzende percelen te onderzoeken, want de berichten uit 1940 spraken van een motor van de G-1 die in de "andere sloot" was doorgerold en geborgen. Wellicht zouden wij hier wat vinden, maar dat bleek niet zo te mogen zijn. De vondsten van ruim 300 kleine wrakdelen werd nauwkeurig geregistreerd en onmiddellijk geconserveerd

Rond 16:00 uur beëindigden wij het onderzoek, met de toezegging dat de gevonden delen in bruikleen gegeven zouden worden aan onze stichting en aangevuld met het crashverhaal en documentatie in ons museum te zien zullen zijn. Het betekende voor CRASH dat er een derde verhaal over een Fokkerontwerp met restanten in de expositie kwam. CRASH was zeer tevreden over de samenwerking met de stichting Fokker G-1 en alle betrokkenen en de hierdoor ontstane nieuwe contacten en keek met belangstelling uit naar toekomstige projecten.